

Áder János aláírta a munkaidő szabályozásról szóló törvénymódosítást

Hetek óta tart a túlóra-„rabszolga“ törvény körüli társadalmi vita. Az elsősorban érintett munkavállalók nevében megszólaló szakszervezetek egységes, hangos tiltakozásával indult a konfliktus, ami első körben a munkaügyi kapcsolatok keretén belüli makroszintű kollektív érdekvita formájában jelent meg a nyilvánosság előtt.

A vita kereteivel kapcsolatban a szakszervezetek eljárási és tartalmi kifogásaikat hangoztatták még mindig egységesen. Eljárási kifogásaink a jogszabálmódosítás társadalmi súlyát és egy normális munkaügyi kapcsolati modellt fenntartó társadalomban szokásos megoldást tekintve álltak elő. A törvény kezdeményezőjének, a kormánynak a partnerek előzetes tájékoztatásával és véleményének kikérésével az erre a célra létrehozott intézmény keretei között illetett volna előállnia.

Tartalmi kérdésekben pedig a munkavállalók terheinek és kiszolgáltatottságának további növekedésétől tartunk, és állunk vitában mindazoknak – közöttük a miniszterelnöknek és most már a köztársasági elnöknek is – a véleményével, akik nem osztják aggodalmainkat. Az ebben a keretben zajló vita, munkaügyi konfliktus teljesen normális jelenség a modern ipari, heterogén érdekeket hordozó társadalmakban. A szakszervezetek közösen kezdeményeztek konzultációt az előterjesztéshez nevéet adó Kósa képviselő úrral, aki fogadta is a versenyszféra három legnagyobb szakszervezetét, és kompromisszumkésznek mutatkozott a legsúlyosabb aggodalmainkat kezelni képes javaslataink átvezetésére a módosítás szövegében.

Konkrétan az új munkaidő-szervezési szabályok kizárólag

kollektív szerződés keretében történő alkalmazhatóságát javasoltuk. Ezt a szakszervezetek által a munkavállalók védelmében igényelt biztosítékot a Parlament illetékes bizottsága jóvá is hagyta.

A szakszervezetek úgy érezték, hogy a szokott reakcióknál erősebb akciókat kell szervezniük a munkavállalók, a tagjaik érdekében. A három szakszervezet még ebben is egységes volt; a különbségek az akciók mikéntje körül kezdtek felszínre jönni.

A Liga Szakszervezetek és a Munkástanácsok némileg meglepve érzékelték, hogy a Magyar Szakszervezeti Szövetség a közös fellépés szervezését teljesen magához ragadta, meghatározva a demonstráció szónokait, céljait is, amelyek között csupán az egyik téma volt a munka törvénykönyvének módosítása az oktatási és az akadémiai szabadság mellett. Továbbá kiderült, hogy a tüntetés résztvevői között a teljes levitézlett politikai garnitúra is jelen lesz, megadva ezzel a tüntetés igazi karakterét és célját. Az is világossá vált számunkra, hogy a politikai ellenzékkel közös tüntetés szervezése a Liga és a Munkástanácsok kihagyásával megy a maga útján a munkajogi szabályok alakulásától függetlenül. Ugyanis annak ellenére, hogy az Országgyűlés Versenyképességi Bizottsága elfogadta a szakszervezetek legfontosabb követelését (csak kollektív szerződésben lehessen alkalmazni az új szabályok biztosította kereteket), tovább harsogott a „rabszolga-törvényezés”. Ezen a ponton került a makroszintű munkaügyi konfliktus a szintiszta politikai konfliktus terepére, és ebben a dimenzióban már veszett üggyé vált.

A Magyar Szakszervezeti Szövetség vezetőit terheli a felelősség azért, hogy hagyták összerosni a munkavállalók számára fontos ügyet a munkavállalók közül keveseket érdeklő, a politikai ellenzék által hangoztatott kérdésekkel. Székely Tamásék (a kormánnyal együtt) a nyolc éve egyetlen, a széles társadalmat érdeklő kérdéssel előállni képtelen ellenzéknek teremtettek lehetőséget a relevánsnak tűnő megszólalásra. Ezzel a politikai szférának engedték át a munkavállalók ügyét,

ahol az most már csupán ürügyként van jelen a téma kapcsán felhergelt és sok esetben szándékosan félretájékoztató tüntetők követeléseiben, akik között nem tolonganak az érintett munkavállalók. A tüntetéseken résztvevők már legfőképpen kormányt buktatnának.

Ezt a célt azért a munkaügyi konfliktus kapcsán érintett munkavállalók is átgondolják, mielőtt „kiegyenesedett kaszát és kiegyenesedett kapát” vennének magukhoz eldöntendő a kérdést. Székelyék stratégiai hibát követnek el, amikor azt a látszatot igyekeznek kelteni, hogy a munkavállalók egységes tömbként az ellenzéki pártok bázisát jelentenék, és a baloldali szakszervezeteket a pártpolitikai küzdelmek új szereplőiként pályára rángatják, kiteve őket a folyamat minden következményének.

Hogyan lehet visszatérni a munkaügyi konfliktus kezelésének normálisabb keretei közé a munkavállalók számára veszélyt jelentő körülmények elhárításához úgy, hogy a kormánnyal és a köztársasági elnökkel fennálló nézetkülönbségünket fenntartjuk? Hidvéghi Balázs kormányzóvivőtől kaptunk némi ígéretet, hogy amennyiben a folytatódó vita során kiderül, hogy nekünk, szakszervezeteknek van igazunk, akkor a kormány áttekinti az érdekeltekkel a szabályozást és korrigál azon. Ezzel összefüggésben továbbra is fenntartjuk a kollektív szerződéses megállapodással bevezethető 36 hónapos munkaidőkeret alkalmazását kifogásoló kritikai észrevételeinket. Ezt az uniós normák kijátszásának tartjuk.

Addig is szakszervezetként van lehetőségünk a jelenleg kialakult jogi keretek között is védelmet szervezni a munkavállaló egyén számára azáltal, hogy kollektív védelmet biztosítunk a kollektív szerződéses szabályozáson keresztül.

A jogalkotó által elégségesnek tartott védelmet mi a kétszáz éves munkaügyi kapcsolatok során felgyülemlett tapasztalatok alapján továbbra is vitatjuk. Nevezetesen, hogy a munkavállaló írásba foglalt egyetértő nyilatkozata alapján lehet csupán

számára négyszáz túlórát elrendelni, mert nagyon sok esetben a munkáltató a gazdasági erőfölénnyel visszaélve kényszeríti ki az egyetértő nyilatkozatokat. Nem azt állítjuk, hogy ez minden munkáltató várható magatartása lesz, de kis számban is elfogadhatatlan gyakorlat lenne.

Ennek a veszélynek az elkerülését teszi lehetővé, amit a Köztársasági Elnök is helyesen állapít meg, vagyis hogy a kollektív szerződésben a munkavállaló javára kedvező irányban el lehet térni, azaz helyben, a munkahelyeken az érintett felek megállapodása révén lehetséges újrászabályozni a parlament által kinyitott kereteket a felek érdekeinek és érdekérvényesítő képességének a függvényében.

Ebből azt a következtetést vonjuk le a Munkástanácsok részéről, hogy ki kell menni a terepre, meg kell győzni a munkavállalókat arról, hogy a maguk védelmére hozzanak létre szakszervezeteket ott, ahol nincsenek, és akár sztrájkokkal is kényszerítsék rá a hajlandóságot nem mutató munkaadókat arra, hogy a munkahelyeken kollektív szerződés szabályozza mindkét fél érdekeit figyelembe vevő módon a túlmunka elrendelésének, mértékének és díjazásának szabályait!

A Munkástanácsok ezeknek az eljárásoknak, a szakszervezetek szervezésének és a kollektív szerződések megkötésének kérdésében konkrét segítséget nyújt és ajánl.

Javasoljuk az alábbi szakmai anyagaink áttekintését, továbbá egyéni jogsegélyszolgálatok, a jogpontok.hu, valamint a kollektív munkaügyi érdekviták esetén szintén a jogpontok.hu oldalon elérhető Munkaügyi Tanácsadó és Vitarendezési Szolgálat igénybevételét.

Talán ideje átgondolnunk nekünk, szakszervezeteknek azt, hogy miként fordíthatjuk a kialakult helyzetet a szakszervezeti és kollektív szerződéses lefedettség növelésére Magyarországon. Itt az ideje megértetni a munkavállalókkal és a politikusokkal, hogy a szakszervezet nem öncélú és felesleges

képződmény, hanem komoly eszköz a munkavállalók kezében a jogaik biztosítására és ezáltal a közjó szolgálatára.

A lehetséges további mozgástérről bővebben itt írtunk:

[*Szakszervezetek és a „túlórátörvény”. Mit tehetnek most a munkavállalók és az érdekképviselőik?*](#)

Palkovics Imre

Munkástanácsok Országos Szövetsége